

пронията не съществувала. Тя била въведена въ България въ време на византийското владичество, когато византийските императори първи започнали да отстъпват българските села заедно съ жителитѣ имъ въ прония на византийскитѣ, дори и на българскитѣ велможи. Византийският историкъ Никита говори, че българскитѣ боляри и по-късно царе, Петъръ и Асѣнъ, се прѣдставили на византийския императоръ въ Кипсела и го молили да ги причисли къмъ византийскитѣ прониари и съ хрисовулъ да имъ отстъпи въ прония едно малодоходно село въ Стара-планина¹²⁰. Да ли пронията съществувала въ втората българска държава, положително не е извѣстно, обаче, възможно е българитѣ подъ двѣвѣковното почти византийско владичество да сж били свикнали на този институтъ и слѣдъ освобождението си да го считали за необходимъ за държавното управление. Това се установява още и отъ обстоятелството, че прония имало въ сръбската държава, въ която въ XIV вѣкъ влизали много български области¹²¹. Прониарътъ не билъ собственикъ на пронията си, но само ималъ право да се ползува отъ нея, докато изпълнявалъ прониарскитѣ си обязанности или най-късно, докато билъ живъ. Но понеже въ старитѣ и сръдновѣковни държави държавнитѣ служби почти били наслѣдствени, затова и пронията често прѣминавала по наслѣдство. Но, за да не се разпрѣсва и за да бжде прониарътъ въ състояние да изпълнява своитѣ обязанности, тя се наслѣдвала по закона на майората, споредъ които наслѣдвалъ само най-стариятъ синъ на наслѣдователя прониаръ. Ако пъкъ той билъ неспособенъ, въ такъвъ случай наслѣдвалъ най-способниятъ¹²². Пронията била много тежка повиностъ за българскитѣ села и общини, защото прониарътъ, като врѣмененъ притежателъ, се стремѣлъ съ всевъзможни сръдства да извлѣче по възможностъ повече облаги безъ ни най-малко да се